

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 034072 24 Uvp
Banjaluka, 10.7.2025. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija Svjetlane Knežević, predsjednika vijeća, Božane Vulić i Merside Bjelobrk, članova vijeća, uz učešće zapisničara Andree Granolić, u upravnom sporu po tužbi M. B. iz B., [...] (u daljem tekstu: tužilac), kojeg zastupa punomoćnik Nebojša Pantić, advokat iz Banjaluke, Vase Pelagića broj 46, protiv rješenja broj A-04-0-17/2022 od 24.12.2022. godine tuženog Izvršnog odbora Advokatske komore Republike Srpske, Banjaluka, Frederika Garsije Lorke broj 3, u predmetu prestanka prava na bavljenje advokaturom, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 034072 23 U od 30.11.2023. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 10.7.2025. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužioca za nadoknadu troškova postupka.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijena je tužba protiv osporenog akta i odbijen zahtjev tužioca za nadoknadu troškova upravnog spora. Osporenim aktom utvrđeno je da tužiocu prestaje pravo na bavljenje advokaturom, da se za preuzimanje advokatske kancelarije tužioca imenuje V. R. advokat iz B., sa sjedištem u B., [...], te da će se brisanje tužioca iz imenika advokata Advokatske komore Republike Srpske izvršiti po pravosnažnosti tog rješenja koje će donijeti Izvršni odbor Advokatske komore Republike Srpske na osnovu ove odluke.

U obrazloženju presude sud navodi da je osporeni akt zakonit, jer je pravilno zaključeno da je pravosnažna osuda za krivično djelo zakonski osnov za donošenje istog, temeljem odredbe člana 107. stav 1. tačka 7. Zakona o advokaturi Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 80/15, u daljem tekstu: Zakon o advokaturi), s obzirom na to da je presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 K 211718 20 Kžk 2 od 23.9.2021. godine, koja je potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 K 211718 21 Kžž 2 od 28.12.2021. godine, tužilac oglašen krivim za krivično djelo zloupotrebe povjerenja iz člana 234. stav 3, u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakonika Republike Srpske, zbog čega je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 mjeseci, s tim da se ista neće izvršiti ako u roku od 1 godine i 6 mjeseci, tužilac ne izvrši novo krivično djelo. Sud je zaključio i da takva odluka, sama po sebi, tužioca čini nedostojnim za bavljenje advokaturom, te da je u takvoj situaciji obaveza tuženog da odredi preuzimatelja advokatske kancelarije shodno odredbi člana 237. stav 3. Statuta advokatske komore Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 34/16 i 64/23,

u daljem tekstu: Statut), uz napomenu da ne postoji smetnja da se izmijeni odluka o imenovanju preuzimatelja i da se drugo lice (advokat), imenuje za isto, ukoliko za to postoje opravdavajući razlozi.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje presude tužilac osporava njenu zakonitost zbog povrede materijalnog i procesnog prava, ukazujući da je pobijana presuda zasnovana samo na odredbi člana 107. stav 1. tačka 7. Zakona o advokaturi, a ne na relevantnim normama Krivičnog zakonika kao propisa koji se, zbog supremacijskog značaja, morao primijeniti u predmetnom sporu, jer je krivičnom presudom od 23.9.2021. godine izrečena uslovna osuda, sa vremenom provjeravanja u trajanju od jedne godine i šest mjeseci, a ne kazna zatvora. Shodno odredbi člana 86. stav 2. Krivičnog zakonika pravne posljedice osude ne mogu nastupiti kada je za krivično djelo učinocu izrečena novčana kazna ili uslovna osuda, iz kojeg razloga ni prestanak vršenja određenog zvanja, poziva ili zanimanja. Zaključuje da jedino pravosnažna presuda kojom je optuženom izrečena efektivna kazna zatvora, predstavlja osnovni i prvi kumulativni uslov za nastupanje pravnih posljedica iz člana 87. stav 1. tačka 2. Krivičnog zakonika, iz kojeg razloga se pobijana presuda ne može zasnivati samo na primjeni nedovoljno jasne odredbe člana 107. stav 1. tačka 7. Zakona o advokaturi, kao supsidijarnoj normi u kojoj je sadržan drugi zakonski uslov za odlučivanje o prestanku konkretnog prava. Pored toga, u osporenom aktu, nije naveden tačan datum prestanka prava bavljenja advokaturom, kao obavezan element dispozitiva tog pojedinačnog upravnog akta, slijedom čega je takva odluka nepodobna za izvršenje. Tačan datum prestanka prava na obavljanje advokatskog poziva je bitan i sa aspekta proteka vremena provjeravanja po uslovnoj osudi, jer je u konkretnom slučaju, vrijeme provjeravanja tužioca u trajanju od jedne godine i šest mjeseci, isteklo zaključno sa 27.6.2023. godine, odnosno pet mjeseci prije donošenja pobijane presude. Nadalje navodi da su odgovorna lica tuženog, krajem marta 2023. godine, preuranjeno dostavili pravosudnim organima u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, te Visokom sudskom i tužilačkom savjetu nepravosnažnu odluku o prestanku prava na bavljenje advokaturom, slijedom čega su samo na osnovu pravosnažnog rješenja o brisanju izvršili nezakonito brisanje tužioca iz javnog registra advokata, a što se ne bi desilo da je sud proveo postupak i donio odluku o spajanju konkretnog predmeta sa spisom upravnog spora broj 11 0 U 034071 23 U, a kako je to predloženo podneskom od 11.4.2023. godine, u kojem je istaknut i zahtjev za odgađanje izvršenja rješenja o brisanju, odnosno konačne odluke o prestanku prava na bavljenje advokatskim pozivom iz razloga propisanih Zakonom o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS). Pored toga, prigovara se i imenovanju preuzimatelja, jer je tuženi znao da je tužilac već angažovao V. R. da ga zastupa u prvom upravnom sporu, radi poništaja neblagovremeno donijete odluke o sprovođenju postupka za utvrđivanje razloga i brisanja iz imenika advokata, pa određivanje imenovanog advokata za likvidatora sprečava tužioca da angažuje istog punomoćnika u drugim i već izvjesnim upravnim sporovima, pri čemu mu nije pružena ni mogućnost da se izjasni i predloži „likvidatora“ njegove kancelarije, a što je uobičajena praksa kod tuženog. Ukazuje i da je dana 30.7.2022. godine iniciran disciplinski postupak na osnovu disciplinske optužnice po istom pravnom osnovu, a po kojem osnovu je proveden i upravni postupak (26.11.2022.) i donijeta odluka o prestanku prava na bavljenje advokaturom od 24.12.2022. godine, što znači da je tuženi prećutkivao činjenice o pokretanju disciplinskog postupka koji je imao isti subjektivni i objektivni identitet, a time i procesni prioritet, jer je postupak o disciplinskoj odgovornosti isključivao mogućnost vođenja upravnog postupka po istom zahtjevu Izvršnog odbora, a potom i izvršenja ništave odluke o pravnoj posljedici prestanka obavljanja advokatskog poziva, iz kojeg razloga se ovdje radi o kršenju garantovanog načela „ne bis in idem“ (zabrana „dvostruke opasnosti“ po istom zahtjevu ili osnovu). S obzirom na to da je sud propustio da odluči o prijedlogu za obustavu izvršenja konačnog upravnog akta i o osnovanom zahtjevu za spajanje

predmeta dva upravna spora, u pobijanoj presudi se nisu mogle cijeniti činjenice, dokazi i procesni dokumenti iz drugih upravnih predmeta, pa je sud vršio nepotrebnu ocjenu rješenja o brisanju tužioca iz imenika advokata. Predlaže da se zahtjev uvaži, pobijana presuda preinači tako da se uvaži tužba i poništi osporeni akt uz nadoknadu troškova postupka.

U odgovoru na zahtjev tuženi prenosi sadržaj pobijane presude, citira relevantne odredbe Zakona o advokaturi i Statuta, ukazujući da je u postupku utvrđivanja razloga za donošenje osporenog akta i brisanje iz imenika advokata Advokatske komore, Izvršni odbor, kao jedini autentični tumač elementa dostojnosti povjerenja za bavljenje advokaturom, ocijenio da je presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 K 211718 20 Kžk 2 od 23.9.2021. godine, M. B., advokat iz B., pravosnažno osuđen za krivično djelo zloupotrebe povjerenja, učinjenog pribavljanjem za sebe imovinske koristi na štetu lica čije je interese zastupao i da osuda za naprijed navedeno krivično djelo imenovanog advokata čini moralno nedostojnim za bavljenje advokaturom. Cijenjene su sve okolnosti konkretnog slučaja, prije svega priroda krivičnog djela, stepen opasnosti, odnosno štetnosti krivičnog djela izražen kroz posljedicu, činjenicu da je u pitanju osuda za krivično djelo „zloupotrebe povjerenja“ učinjeno u obavljanju advokatske djelatnosti i to pribavljanjem imovinske koristi, a na štetu interesa lica koje je zastupao u obavljanju svoje advokatske djelatnosti, na koji način je imenovani teško narušio dignitet advokatske profesije koju je, polaganjem advokatske zakletve, bio dužan svojim postupcima i ponašanjem poštovati i čuvati. Opisanim postupanjem advokat je prekršio odredbe Kodeksa etike advokata Advokatske komore, jer advokatska funkcija predstavlja spoj pravne i moralne obaveze u korist klijenta, profesije i javnosti, iz kojeg razloga je zaključeno da je tužilac moralno nedostojan da se bavi advokaturom, shodno članu 107. stav 1. tačka 7. Zakona o advokaturi, a koja odredba, kao razlog nedostojnosti za bavljenje advokaturom, navodi osudu za krivično djelo, a ne vrstu izrečene krivične sankcije za učinjeno krivično djelo, pa razlog nedostojnosti i prestanak prava bavljenja advokaturom, nastupa po sili Zakona o advokaturi od dana pravosnažnosti presude kojom je advokat osuđen za krivično djelo koje advokata čini moralno nedostojnim za bavljenje advokaturom, a ne na osnovu odluke tuženog kojom se deklaratorno vrši utvrđivanje razloga i brisanje iz imenika. Advokatska komora je u obavezi poslati obavještenje svim institucijama pravosuđa u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini o prestanku prava bavljenja advokaturom svakog advokata upisanog u imenik Advokatske komore Republike Srpske, jer bi drugačije postupanje bilo jednako namjernom dovođenju u zabludu potencijalnih stranaka i institucija pred kojima bi se takav advokat mogao pojaviti u svojstvu punomoćnika ili branioca. Tužilac nije predložio preuzimatelja kancelarije u ličnosti drugog advokata, a imenovani preuzimatelj kancelarije, advokat V. R., je shodno članu 237b. stav 1. Statuta, dužna prihvatiti takvo imenovanje, osim ako iz opravdanih razloga to nije moguće. Ista niti jednom u toku prvostepenog upravnog postupka nije iznijela opravdan razlog zbog kojih nije u mogućnosti prihvatiti imenovanje, pa su neosnovani svi navodi tužioca da je imenovan, kao „zainteresovanom licu“ nametnuta obaveza „likvidatora“ njegove kancelarije, da istom nije bila pružena mogućnost da predloži „likvidatora kancelarije“ te da je time povrijeđen član 300. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24), odnosno da je uskraćeno pravo advokata na slobodan izbor punomoćnika, imajući u vidu da ne postoje nikakve zakonske smetnje da advokat koji je imenovan za preuzimatelja advokatske kancelarije advokata kome je prestalo pravo da se bavi advokaturom, istog zastupa kao stranku u sudskim i upravnim postupcima u svojstvu punomoćnika, a na osnovu date punomoći. Predlaže da se zahtjev odbije.

V. R., advokat iz B., koja je u tužbi označena kao zainteresovano lice, u odgovoru na zahtjev ukazuje da pravne posljedice osude ne mogu nastupiti kada je za krivično djelo učinocu

izrečena novčana kazna, uslovna osuda ili kad je učinilac oslobođen od kazne. Predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači, odnosno ukine.

Razmotrivši zahtjev, odgovore na zahtjev, pobijanu presudu i cjelokupne spise predmetne upravne stvari i upravnog spora na osnovu odredbe člana 39. ZUS, odlučeno je kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Prestanak prava na bavljenje advokaturom regulisan je odredbom člana 107. Zakona o advokaturi, pa je tako u stavu 1. tačka 7. te odredbe propisano da advokatu prestaje pravo na bavljenje advokaturom u slučaju osude za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za bavljenje advokaturom, te da pravo na bavljenje advokaturom prestaje od dana pravosnažnosti presude nadležnog suda.

Nesporno je da je tužilac pravosnažnom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 K 211718 20 Kžk2 od 23.9.2021. godine, oglašen krivim za krivično djelo zloupotrebe povjerenja iz člana 234. stav 3, u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakonika. Cijeneći činjenični opis te presude prema kojem tužilac, kao advokat, zastupajući interese drugih lica, nije ispunio svoju dužnost i novčani iznos od 12.400,00 KM, koje je DDOR „Krajina Kopaonik“, sada Triglav osiguranje, omaškom uplatilo na njegov žiro račun na ime naknade nematerijalne štete zastupanim licima-oštećenim, u namjeri pribavljanja protivpravne imovinske koristi, odbijajući da novac preda porodici oštećenih ili da isti vrati osiguranju, te zadržavajući novac za sebe do 20.9.2021. godine, pribavio protivpravnu imovinsku korist u navedenom iznosu, a na štetu lica koje je zastupao, to je pravilno tuženi zaključio da ga takvo krivično djelo čini nedostojnim za bavljenje advokaturom.

Činjenica da je za navedeno krivično djelo tužiocu, kao optuženom, izrečena uslovna osuda, a ne „efektivna“ kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci koja je utvrđena u krivičnom postupku, suprotno tvrdnji tužioca, ne utiče na drugačiju odluku, s obzirom na to da odredba člana 107. stav 1. tačka 7. Zakona o advokaturi, za prestanak prava na bavljenje advokaturom, ne predviđa izrečene kazne, već osudu za krivično djelo koje advokata čini nedostojnim za bavljenje advokaturom, a što je u konkretnom slučaju nesporno utvrđeno.

Stoga, nema mjesta primjeni odredbi člana 86. stav 2. i člana 87. stav 1. tačka 2. Krivičnog zakonika na koje ukazuje tužilac, a koje se odnose na pravne posljedice osude, jer takva činjenica nije od uticaja na konkretni postupak u kojem se, a nakon što je tužilac osuđen za krivično djelo, ispituju uslovi za donošenje odluke na osnovu odredbe člana 107. stav 1. tačka 7. Zakona o advokaturi. Pri tome, ni vrijeme provjeravanja koje pominje tužilac nije od značaja za ovaj postupak, bez obzira što tuženi nije u odluci naveo datum od kada prestaje tužiocu pravo na bavljenje advokaturom. Ovo iz razloga što isto nastupa po sili zakona, danom pravosnažnosti krivične presude u slučaju osude za krivično djelo, kako to i proizilazi iz pomenute odredbe Zakona o advokaturi, a protek vremena provjeravanja ima uticaj, eventualno, na odluku o zahtjevu za ponovni upis u imenik advokata, a ne na odluku u konkretnom slučaju.

S obzirom na to da je donesena odluka o prestanku prava na obavljanje advokaturom, tuženi nije pogriješio kada je na osnovu odredbe člana 107. stav 3. Zakona o advokaturi i odredbe člana 237a. i 237b. Statuta, imenovao preuzimatelja predmeta advokatske kancelarije i konstatovao da će se sprovesti postupak utvrđivanja razloga i brisanja iz imenika advokata. Dužnost advokata je da u takvoj situaciji prihvati imenovanje za preuzimatelja, osim ako to iz opravdanih razloga nije moguće, a o čemu se preuzimatelj V. R. u konkretnom slučaju, nije izjasnila. Tuženi nije imao obavezu da pozove tužioca da predloži preuzimatelja njegove

advokatske kancelarije, s obzirom na to da takvo pravo, shodno odredbi člana 107. stav 4. Zakona o advokaturi, ima advokat koji je prestao da se bavi advokaturom na svoj lični zahtjev, a što u konkretnom nije slučaj.

Iz navedenih razloga, a kako ni ostali navodi zahtjeva nisu od uticaja na zakonitost, u pobijanoj presudi nije ostvaren nijedan razlog njene nezakonitosti predviđen u odredbi člana 35. stav 2. ZUS, iz kojeg razloga je zahtjev tužioca odbijen na osnovu člana 40. stav 1. istog zakona.

Tužilac nije uspio u sporu iz kojeg razloga je njegov zahtjev za nadoknadu troškova postupka, primjenom člana 49a. stav 1. ZUS, odbijen.

Zapisničar
Andrea Granolić

Predsjednik vijeća
Svjetlana Knežević

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić